

ỨNG DỤNG PHẦN MỀM CHESS TACTICS FOR INTERMEDIATE NÂNG CAO NĂNG LỰC CHIẾN LƯỢC TRONG THI ĐẤU CỜ VUA CHO SINH VIÊN CHUYÊN NGÀNH CỜ VUA TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỂ DỤC THỂ THAO BẮC NINH

TS. Trần Văn Trường¹, ThS. Phạm Thị Mỹ Hạnh²

Tóm tắt: Quá trình nghiên cứu, đã đưa ra được quy trình ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate vào giảng dạy cho sinh viên, đồng thời xác định tính hiệu quả của phần mềm trong việc nâng cao năng lực chiến lược trong thi đấu cho sinh viên chuyên ngành Cờ Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

Từ khóa: Quy trình, phần mềm, năng lực, chiến lược, bộ môn Cờ, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

Abstract: During the research process, the process of applying Chess Tactics For intermediate software was introduced into teaching for students, and at the same time determined the effectiveness of the software in improving strategic competence in competition. for students majoring in Flags at Bac Ninh University of Sports and Sports.

Keywords: Process, software, capacity, strategy, Chess subject, Bac Ninh University of Sport and Sports.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Qua thực tế giảng dạy tại bộ môn Cờ trường Đại học TDTT, chúng tôi nhận thấy phần mềm Chess Tactics For intermediate là phần mềm giảng dạy chiến lược Cờ vua. Phần mềm này có tính năng thuận tiện trong việc tra cứu các thế cờ mang tính chiến lược, các đòn chiến lược và tra cứu các đòn thế được lấy từ những ván đấu của các nhà vô địch cờ vua trên thế giới, trở thành một phương tiện hữu ích để nâng cao năng lực chiến lược cho sinh viên chuyên ngành cờ trường Đại học TDTT nói chung và trường Đại học TDTT Bắc Ninh nói riêng.

Việc nghiên cứu ứng dụng các phần mềm như: Chessmater, Fritz, Chess Assistant 3.0, Chessbase 9.0,... trong giảng dạy môn Cờ vua cho đối tượng chuyên ngành đã được Bộ môn Cờ trường Đại học TDTT Bắc Ninh triển khai trong những năm qua với các tác giả như: Trần Văn Trường (2006), Bùi Ngọc (2008), Nguyễn Hải Bằng (2012), Nguyễn Hồng Dương (2012), Đàm Công Tùng (2015). Tuy nhiên, việc triển khai vào thực tiễn giảng dạy không thường xuyên và có hệ thống vì điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị còn hạn chế, đã dẫn tới hiệu quả khai thác các phần mềm Cờ vua chưa cao và thiếu tính hệ thống. Vấn đề đặt ra là cần thiết phải nghiên cứu ứng dụng các sản phẩm của công nghệ thông tin vào giảng dạy sinh viên chuyên ngành Cờ vua nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy, góp phần đáp ứng tốt yêu cầu đào tạo trong giai đoạn hiện nay.

Chính vì vậy việc chúng tôi tiến hành: “Ứng dụng phần mềm chess tactics for intermediate nâng cao năng lực chiến lược trong thi đấu Cờ vua cho sinh viên chuyên ngành Cờ vua Trường Đại học TDTT Bắc Ninh” được xác định là vấn đề mang tính cấp thiết.

Quá trình nghiên cứu đã sử dụng các phương pháp sau: Phân tích và tổng hợp tài liệu; phỏng vấn, tọa đàm; quan sát sư phạm; thực nghiệm sư phạm; và toán học thống kê.

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

2.1. Quy trình ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate trong giảng dạy chiến lược cho sinh viên chuyên ngành Cờ vua trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

Qua nghiên cứu cho thấy, việc ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate phục vụ cho việc giảng dạy chiến lược là rất cần thiết. Đây là phần mềm được sử dụng nhằm mục đích khai thác các thông tin chiến lược được lưu trữ trong Navigator (cửa sổ lệnh), với số lượng rất lớn các đòn chiến lược để phục vụ cho việc tra cứu theo chủ đề cần tìm kiếm, đặc biệt là khả năng truy cập liên tục các ván đấu mới diễn ra trong thời gian gần nhất.

Quy trình khai thác được thực hiện theo các bước sau:

Bước 1: Vào cửa sổ Navigator: Để tra cứu các nội dung cần tìm theo các chủ đề chiến lược phù hợp với người học hình 1.

Bước 2: Vào các phân nhánh nhỏ: Ta được danh sách các chủ đề chiến lược cần nghiên cứu. Tại đây sẽ xuất hiện toàn bộ thể cờ điển hình những đòn chiến lược khác nhau, người tra cứu sẽ rất hứng thú khi khai thác nâng cao trình độ chiến lược cho bản thân mình hình 2.

Bước 3: Vào các chủ đề: Để lựa chọn đòn chiến lược theo ý muốn người khai thác cần phải kích vào danh mục (Navigator) thì sẽ được một tập từ điển sắp xếp theo từng chủ đề của đòn chiến lược cần tìm và ta chọn chủ đề đòn chiến lược để phân tích thông qua bàn cờ minh họa như hình 3:

2.2. Xây dựng quy trình ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate trong việc chuẩn bị giáo án giảng dạy chiến lược cho sinh viên chuyên ngành Cờ vua Trường Đại học TDTT

Bắc Ninh.

Hoạt động chuẩn bị cho một giờ dạy học Cờ vua đối với giáo viên được thể hiện qua việc chuẩn bị giáo án. Đây là hoạt động xây dựng kế hoạch dạy học cho một bài học cụ thể, thể hiện mối quan hệ tương tác giữa giáo viên với sinh viên, giữa sinh viên với sinh viên nhằm đạt được những mục tiêu của giờ học. Đặc biệt trong các giờ học ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy đều cần phải có các quy trình ứng dụng chi tiết, cụ thể.

Từ thực tế dạy học, kết quả phân tích và tổng hợp các nguồn tài liệu chung và chuyên môn, chúng tôi tổng kết thành quy trình chuẩn bị một giờ học sử dụng công nghệ với các bước thiết kế một giáo án và khung cấu trúc của một giáo án cụ thể như sơ đồ 1.

Sơ đồ 1. Quy trình xây dựng giáo án ứng dụng các phần mềm Chess Tactics For intermediate trong giảng dạy chiến lược cho sinh viên chuyên ngành Cờ Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Cụ thể các bước trong quy trình xây dựng giáo án ứng dụng các phần mềm Cờ vua được cụ thể hóa như sau:

Bước 1: Xác định mục tiêu của bài học căn cứ vào chuẩn kiến thức, kỹ năng và yêu cầu về thái độ trong chương trình.

Bước 2: Xác định nội dung cơ bản, kiến thức trọng tâm.

Bước 3: Xác định khả năng đáp ứng các nhiệm vụ nhận thức của sinh viên.

Bước 4: Lựa chọn phương pháp dạy học, phương tiện dạy học, hình thức tổ chức dạy học và cách thức đánh giá thích hợp nhằm giúp sinh viên học tập tích cực, chủ động, sáng tạo.

Bước 5: Xây dựng giáo án giảng dạy.

Bước 6: Tổ chức và đánh giá quá trình dạy học.

2.3. Ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate trong giảng dạy chiến lược cho sinh viên chuyên ngành Cờ vua Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

2.3.1. *Xác định test đánh giá năng lực chiến lược của sinh viên chuyên ngành cờ.*

Với mục đích đánh giá năng lực chiến lược của đối tượng nghiên cứu, chúng tôi đã tiến hành phân tích và tổng hợp tài liệu về vấn đề sử dụng các test đánh giá năng lực chiến lược của sinh viên chuyên ngành cờ từ kết quả nghiên cứu của bộ môn cờ trong những năm qua. Đây đều là các công trình khoa học đã tiến hành nghiên cứu đánh giá năng lực chiến lược của sinh viên chuyên ngành cờ. Các công trình nghiên cứu đã chứng minh tính thông báo và độ tin cậy cần thiết của các test, vì vậy chúng tôi sẽ sử dụng các test này để kiểm tra đánh giá năng lực chiến lược của sinh viên. Các test được trình bày tại bảng 1.

Bảng 1. Các test đánh giá năng lực năng lực chiến lược của sinh viên chuyên ngành Cờ vua Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Năng lực	Test đánh giá
Tính toán	1. Cờ thế hạn định 3 nước đi (điểm)
	2. Cờ thế hạn định 4 nước đi (điểm)
chiến lược	3. Đòn giăng (điểm)
	4. Đòn phong tỏa (điểm)

2.3.2. Tổ chức ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate trong thực tiễn giảng dạy.

Để tiến hành xác định hiệu quả ứng dụng của phần mềm Chess Tactics For intermediate, chúng tôi đã tiến hành thực nghiệm ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate trong giảng dạy chiến lược.

Tham gia vào quá trình thực nghiệm là 13 sinh viên năm thứ 2 (khóa 55) và được chia thành 2 nhóm, nhóm thực nghiệm và đối chứng. Cả hai nhóm đều tập luyện theo lịch trình chung của Bộ môn. Nhóm đối chứng sử dụng các phương tiện dạy học mà bộ môn sử dụng, còn nhóm thực nghiệm được sử dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate mà chúng tôi đã lựa chọn được.

Cả 2 nhóm đều được tiến hành kiểm tra ở các thời điểm: Trước thực nghiệm và kết thúc thực nghiệm (sau 60 giờ).

2.3.3. Kết quả kiểm tra đánh giá hiệu quả thực nghiệm học kỳ 1 năm học 2019-2020

2.3.3.1. *Kết quả trước thực nghiệm*

Để đảm bảo tính khoa học, trước khi thực nghiệm sư phạm chúng tôi đã tiến hành phân nhóm và so sánh năng lực chiến lược của 2 nhóm thông qua kết quả kiểm tra như trình bày tại bảng 2.

Qua bảng 2 cho thấy: Trình độ thực hành của nhóm đối chứng và thực nghiệm là tương đương nhau, $t_{\text{tính}} < t_{\text{bảng}}$ ở ngưỡng xác suất thống kê $p > 0.05$. Điều đó đảm bảo tính khoa học khi tiến hành phân nhóm.

2.3.3.2. *Kết quả sau thực nghiệm*

Sau khi tiến hành phân nhóm, chúng tôi tổ chức thực nghiệm sư phạm sau học kỳ 1 năm học 2019 -2020 học phần 3 (khóa 55) chúng tôi tiến hành kiểm tra trình độ của sinh viên. Kết quả kiểm tra được trình bày tại bảng 3.

Qua bảng 3 cho thấy: Các chỉ số năng lực của nhóm thực nghiệm đều có sự gia tăng và cao hơn nhóm đối chứng với $p < 0.05$. Bởi lẽ trong học phần này thời lượng cũng như nội dung tập trung trong việc phát triển năng lực chiến lược và trình độ thi đấu là chủ yếu. Vì vậy mà năng lực chiến lược thể hiện trên nhóm thực nghiệm cao hơn nhóm đối chứng. Hay nói cách khác hiệu quả ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate trên đối tượng nghiên cứu đã có hiệu quả hơn ở nhóm đối chứng.

3. KẾT LUẬN

Qua nghiên cứu đã xác định được quy trình ứng dụng phần mềm Chess Tactics For intermediate vào giảng dạy chiến lược cho sinh viên chuyên ngành Cờ vua Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

Sau thời gian là 60 giáo án ứng dụng phần mềm chess tactics for intermediate chúng tôi đã khẳng định được tính hiệu quả trong việc nâng cao năng lực chiến lược cho sinh viên chuyên ngành Cờ Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục & Đào tạo (2008), *Tăng cường giảng dạy, đào tạo và ứng dụng công nghệ thông tin trong ngành giáo dục giai đoạn 2008-2012 -Chỉ thị số 55/2008/CT-BGDĐT ngày 30/9/2008.*
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016), *Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT ngày 14/3/2016 ban*

Bảng 2. So sánh kết quả kiểm tra trước thực nghiệm giữa nhóm đối chứng và nhóm thực nghiệm của sinh viên năm thứ hai (khóa 55)

Năng lực	Test	Đối chứng (n=6)		Thực nghiệm (n=7)		t	P
		$\bar{x}$	δ	$\bar{x}$	δ		
Tính toán	1. Cờ thế hạn định 3 nước đi (điểm)	6,24	0,31	6,33	0,32	0,32	>0.05
	2. Cờ thế hạn định 4 nước đi (điểm)	6,35	0,33	6,31	0,34	-0,14	>0.05
Chiến lược	3. Đòn giăng (điểm)	6,22	0,26	6,31	0,29	0,34	>0.05
	4. Đòn phong tỏa (điểm)	6,26	0,34	6,35	0,35	0,31	>0.05

Bảng 3. So sánh kết quả kiểm tra sau thực nghiệm giữa nhóm đối chứng và nhóm thực nghiệm sinh viên năm thứ hai (khóa 55) - kết thúc học phần 3

Năng lực	Test	Đối chứng (n=6)		Thực nghiệm (n=7)		t	P
		$\bar{x}$	δ	$\bar{x}$	δ		
Tính toán	1. Cờ thế hạn định 3 nước đi (điểm)	6,52	0,33	7,26	0,33	2,58	<0.05
	2. Cờ thế hạn định 4 nước đi (điểm)	7,12	0,35	7,98	0,36	2,89	<0.05
Chiến lược	3. Đòn giăng (điểm)	6,68	0,28	7,31	0,28	2,38	<0.05
	4. Đòn phong tỏa (điểm)	6,93	0,36	7,86	0,38	3,06	<0.05

hành Quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng chương trình đào tạo các trình độ của giáo dục đại học.

3. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2015), *Quyết định số 2972/QĐ-BVHTTDL ngày 1/9/2015 phê duyệt Đề án xây dựng Trường Đại học TDTT Bắc Ninh trở thành trường trọng điểm quốc gia.*

4. Nguyễn Hồng Dương, Đặng Văn Dũng, Đàm Quốc Chính, Bùi Ngọc, Trần Văn Trường, Nguyễn Ngọc Tuấn (2015), *Giáo trình Cờ vua*, Nxb TDTT Hà Nội.

5. Nguyễn Đức Văn (2000), *Phương pháp thống kê trong TDTT*, Nxb TDTT Hà Nội.

NGUỒN BÀI BÁO: Bài báo được trích từ kết quả nghiên cứu Đề tài KH&CN cấp cơ sở năm 2019, tên đề tài: “*Khai thác phần mềm Chess Tactics For intermediate trong giảng dạy chiến lược cho sinh viên chuyên ngành Cờ vua hệ chính quy Trường Đại học TDTT Bắc Ninh*”, bảo vệ năm 2019 tại Trường Đại học TDTT Bắc Ninh